

Afrapportering af tilsyn i daginstitution

Børnebakken 1 + 2

7. februar 2024

Indhold

Afrapportering af tilsyn i daginstitution Børnebakken 1 + 2	1
7. februar 2024	1
Indledning	3
Ansatte, ud over leder	3
Pejlemærke: Dagtilbud 0-3 år	3
Opstartsmøde	4
Opfølgingsmøde	4
KIDS-måling	4
Sproglig udvikling	4
3- års-sprogvurderingen	4
Familedialoger og underretninger	5
Dannelsesrygsæk	5
Kvalitet i dagtilbud	5
Pejlemærke: Dagtilbud 3 – 6 år	5
KIDS-måling	5
Børnemiljøvurdering	6
Kvalitet	6
Pejlemærke: Overgang til skole	6
Forældremøde	6
Overleveringsmøde	6
Før opstart	6
Besøg i SFO og skole	7
Arrangement i SFO og skole	7
Pejlemærke: Forældresamarbejde	7
Velkomstbrev	7
Dialoghjul	7
Brugertilfredshedsundersøgelse (BTU)	8
Forældresamarbejde	8
Refleksion og feedback til forsat faglig udvikling	9
Børnesyn	9
Dannelse, læring og børneperspektiv	10
Leg og Børnefællesskaber	11
Det kollegiale samarbejde om det pædagogiske læringsmiljø	12
Anbefalinger	13
Det anbefales derfor i et udviklingsperspektiv:	13

Indledning

Ifølge dagtilbudslovens § 5 skal Kommunalbestyrelsen føre tilsyn med indholdet af kommunes dagtilbud og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, og rammer og eventuelle prioriterede indsatser fastsat efter § 3a efterleves.

Formålet med det pædagogiske tilsyn er, som beskrevet i Tilsynskonceptet for dagtilbud fra marts 2020, både at kontrollere, at dagtilbuddene efterlever gældende lovgivning og kommunale mål og rammer, og at understøtte den fortsatte faglige kvalitetsudvikling.

Pædagogisk kvalitet er altid i udvikling, og tilsyn vil derfor, uanset den eksisterende kvalitet, forholde sig til den fortsatte faglige udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer. Tilsyn bliver fulgt op af arbejde med læreplanen og handleplaner udarbejdet af leder og medarbejdere, der afspejler det langsigtede arbejde med kvalitet i hverdagspraksis.

Rapporten er udarbejdet på baggrund af indsamlet data om institutionen, observationer og dialog med ledelse, medarbejdere og forældrerepræsentanter.

Ansatte, ud over leder

Opgørelsen herunder omfatter også puljeansatte. Leder, pædagogstuderende og timelønnede vikarer er ikke medregnet. Hvis der er ansat en vikar for en sygemeldt medarbejder eller en medarbejder på barsel, vil begge være medregnet. Data er pr. 1. januar 2024.

Antal ansatte: 23

Antal årsværk: 21,6

% andel pædagoger: 58,3 %

% andel pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter: 41,7 %

Antal børnehavebørn: 57

Antal børnehavestuer: 3

Antal vuggestuebørn: 40

Antal vuggestuer: 3

Pejlemærke: Dagtilbud 0-3 år

Dagtilbuddet skaber en god overgang fra hjem til dagtilbud med omsorgs- og relationskompetente medarbejdere.

Æstetiske og inspirerende læringsmiljøer motiverer børnenes nysgerrighed, skaber trang og børnenes sproglige udvikling som fundament for kvalificeret udvikling og livskvalitet.

Opstartsmøde

Alle forældre inviteres til opstartsmøde i dagtilbuddet.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Opfølgingsmøde

Alle forældre inviteres til opfølgingsmøde tre måneder efter opstart.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

KIDS-måling

KIDS-målingen i temaerne "Relationer", "leg og aktivitet" samt "De fysiske omgivelser" vurderes på en skala fra 1-5, og den enkelte institutions gennemsnitsmåling er for hvert tema på minimum 3,5.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Vurdering af relationer: 82,1%

Vurdering af leg og aktivitet: 63,9 %

Vurdering af fysiske omgivelser: 76,1%

Sproglig udvikling

Minimum to gange følges der op på barnets sproglige udvikling med afsæt i dialoghjul.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

3- års-sprogvurderingen

Der er en stigning i antallet af børn, der ved 3- års-sprogvurderingen placeres i "generel indsats".

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

	2023	2022	2021
Antal tests i alt	5	17	17
Generel indsats	80,0%	82,4%	88,2%
Fokuseret indsats	0,0%	5,9%	0,0%
Særlig indsats	20,0%	11,8%	11,8%
Ikke placeret	0,0%	0,0%	0,0%

Familiedialoger og underretninger

Der er sammenhæng mellem sociale indekstal og antallet af familiedialoger og underretninger.

Antal oprettede familiedialoger i perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023: 11 familiedialoger.

Antal underretninger i perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023: 3 underretninger.

Vurdering: tilsynet har ikke adgang til data vedr. familiedialoger

Dannelsesrygsæk

Dannelsesrygsækken udgøres af følgende besøg:

2-3 årige: Besøg på Lolland bibliotekerne, hvor der arbejdes med teater og sprogstimulation.

3-5 årige: De 3-5 årige skal opleve "det store lærred" når Børnebiffen kommer til Lolland

5-6 årige: Billedfabrikken i Nykøbing F. Billedkunst: På vej i skole.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Kvalitet i dagtilbud

Forældrebestyrelse inddrages en gang årligt i drøftelser af kvalitet i dagtilbud.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Pejlemærke: Dagtilbud 3 – 6 år

I æstetiske og inspirerende læringsmiljøer udvikler og stimulerer vi fortsat børnenes alsidige, personlige og sproglige fokus. Leg og læring i fællesskaber, der har fokus på børnenes nysgerrighed, begejstring og skabertrang understøttes.

KIDS-måling

KIDS-målingen i temaet "De fysiske omgivelser" vurderes på en skala fra 1- 5, og den enkelte institutions gennemsnitsmåling er for dette tema minimum 3,5.

Vurdering:

Vurdering af fysiske omgivelser: 71,6%

Vurdering af relationer: 75%

Vurdering af leg og aktivitet: 76,8%

Børnemiljøvurdering

Resultat af Børnemiljøvurderingen følger som minimum landsgennemsnittet.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Kvalitet

Forældrebestyrelse inddrages en gang årligt i drøftelser af kvalitet i dagtilbud.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Pejlemærke: Overgang til skole

Vi lægger vægt på at overdrage viden og professionelle erfaringer om barnet, sådan at skolen har et fagligt grundlag for at kunne støtte barnet i skolen. Vi kalder det brobygning.

Vi arbejder for, at den kommunale folkeskole er det naturlige valg for alle børn og forældre.

Forældremøde

Der afholdes forældremøde for førskolebørn med deltagelse af indskolingsleder/landsbyordningsleder.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Overleveringsmøde

Forældre inviteres til overleveringsmøder mellem dagtilbud, SFO og skole.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Før opstart

Én gang før opstart i førskole SFO besøger børn og pædagoger fra dagtilbud SFO og Skole.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Minimum to gange om året besøger pædagog fra SFO og skole dagtilbud for at danne relationer til børnene.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Besøg i SFO og skole

Minimum to gange om året besøger børn og pædagog fra dagtilbud SFO og skole, for at skabe tryghed i de nye rammer.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Arrangement i SFO og skole

Skole og SFO inviterer kommende skolebørn til et arrangement på SFO/Skole – ex teaterforestillinger i 0. klasse.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Pejlemærke: Forældresamarbejde

Dagtilbud skaber en tryk og god overgang fra hjem til dagtilbud og samarbejder tæt med forældrene gennem hele barnets tid i dagtilbud.

Forældrene er barnets vigtigste omsorgsgiver og har dermed hovedansvaret for barnets trivsel, dannelse og udvikling.

Velkomstbrev

Alle nye forældre modtager et velkomstbrev.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Dialoghjul

Minimum fire gange følges der op på barnets trivsel, udvikling og læring, sammen med forældrene, med afsæt i dialoghjul:

9 – 14 mdr.

2 år

3 år

På vej i skole

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Antal dialoghjul udarbejdet i 2022:

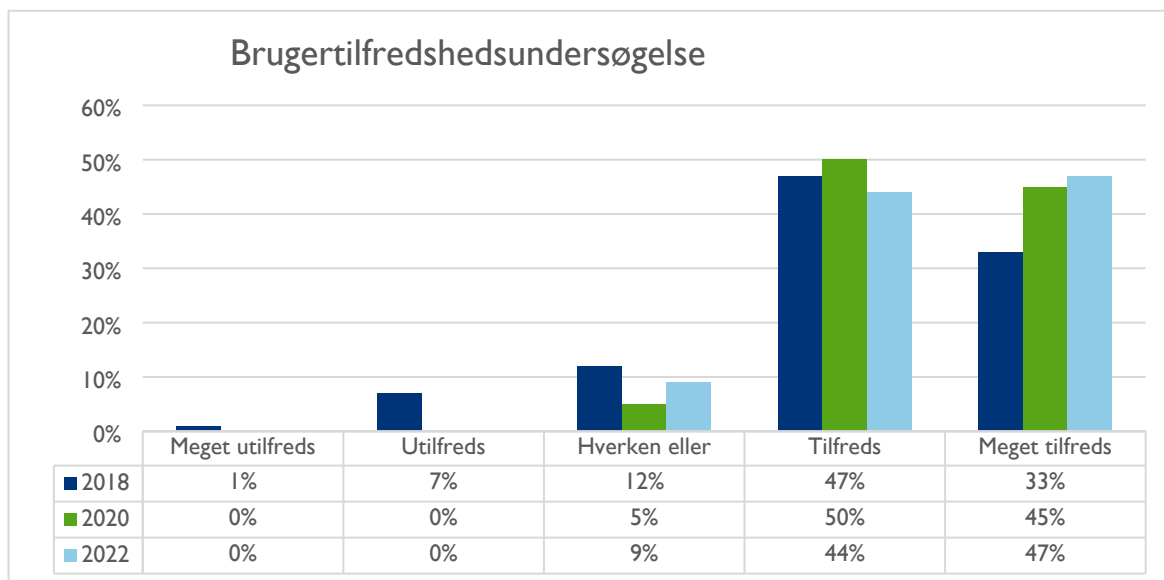
	Antal dialoger	Procent af børn i institution
Fagpersonale	88	90%
Forældre	55	56%

Brugertilfredshedsundersøgelse (BTU)

Resultaterne fra brugertilfredshedsundersøgelsen (BTU) er som minimum på samme (høje) niveau som tidligere år.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

	2018	2020	2022
Meget utilfreds	1%	0%	0%
Utilfreds	7%	0%	0%
Hverken eller	12%	5%	9%
Tilfreds	47%	50%	44%
Meget tilfreds	33%	45%	47%

Forældresamarbejde

Forældresamarbejde drøftes to gange årligt på forældrebestyrelsesmøder.

Vurdering: Dagtilbud opfylder krav

Refleksion og feedback til forsat faglig udvikling

Børnesyn

Dagtilbuddet skal bl.a. være med til at understøtte det gode børneliv, forstået som et liv, hvor der er plads og ro til at være barn og hvor et nært og tillidsskabende pædagogisk personale giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig.

Dagtilbuddet skal give børn medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiv og skabe organisatoriske rammer og et læringsmiljø, der muliggør, at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I hvilken grad observeres handlinger, der understøtter børnesyn og børnefællesskaber, herunder at medarbejderne:

- Har et positivt syn og forventninger til børn.
- Værner om børns ret til at være børn, til at være forskellige, og til at udvikle sig i forskellige tempo, samt skabe balance mellem individ og fællesskab.
- Fremmer den børneinitierede leg, som værner om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst.
- Udviser omsorg, stimulerer og udfordrer børnene for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse, samt giver børn medbestemmelse, og skaber læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiv.
- Udfordrer alle børn og skaber en oplevelse af mestring, blandt andet i forbindelse børne- og vokseninitierede aktiviteter.
- Sammen med andre relevante fagprofessionelle, et ansvar for at sikre, at *alle* børn deltager i fællesskabet, uanset baggrund, sprog, kultur og traditioner.

Vurdering af børnesyn:

Vuggestue:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at dagtilbuddets børnesyn i vuggestuen omsættes i praksis med god kvalitet, der tilgodeser *alle* børn.

Der observeres god kvalitet i vuggestuens relationelle arbejde med opmærksomhed på barn-voksenrelationen (KIDS: 4,4), og at det pædagogiske personale giver god støtte til børnenes indbyrdes relationer og venskaber (KIDS: 4).

Der er i vuggestuen utilstrækkelig tydelighed i læringsmiljøerne inde (KIDS: 3) og fremragende tydelighed ude (KIDS: 5)

Der observeres i vuggestuen utilstrækkelig kvalitet i voksenstøtte til børns lege generelt (KIDS: 2,8). Der observeres god kvalitet i opmærksomhed på børn i udsatte positioner, herunder god opmærksomhed på alle børns deltagelse i fællesskabet, og god igangsættelse af forskellige lege og aktiviteter, hvor alle børn kan deltage.

Børnehave:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at dagtilbuddets børnesyn i børnehaven omsættes i praksis med tilstrækkelig kvalitet, der tilgodeser *alle* børn.

Der observeres god kvalitet i børnehavens relationelle arbejde med opmærksomhed på barn-voksenrelationen (KIDS: 4,6), men at det pædagogiske personale giver tilstrækkelig støtte til børnenes indbyrdes relationer og venskaber (KIDS: 3,3).

Der er i børnehaven tilstrækkelig tydelighed i læringsmiljøerne inde (KIDS: 3) og fremragende tydelighed ude (KIDS: 5)

Der observeres tilstrækkelig kvalitet i voksenstøtte til børns lege generelt (KIDS: 3,6). Der observeres god kvalitet i opmærksomhed på børn i udsatte positioner, herunder utilstrækkelig opmærksomhed på alle børns deltagelse i fællesskabet og ringe igangsættelse af forskellige lege og aktiviteter, hvor alle børn kan deltage.

Dannelse, læring og børneperspektiv

Dagtilbuddet skal bl.a. fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen skal være grundlæggende og der skal tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Dagtilbuddet skal medtænke dannelse, ligestilling og demokrati i den daglige pædagogiske praksis, så børnene oplever at medvirke i og have indflydelse på udformningen af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Dagtilbuddet skal give børnene mulighed for behandle og eksperimentere med deres erfaringer fra hjemmet og andre arenaer. Børnene skal have mulighed for at få alsidige oplevelser og erfaringer fra natur, nærmiljø, kultur og samfund.

I hvilken grad observeres handlinger, der understøtter dannelse, læring og børneperspektiv, herunder:

- Et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø, der fremmer eksperimenterende kompetencer: Udforske med krop og sanser ved at blive mødt af spørgsmål, undre sig, stille spørgsmål, eksperimentere med materialer, og gøre opdagelser, kommunikere, udveksling og sociale interaktioner. Opleve nyt og opleve, at de kan ændre regler, finde innovative og kreative løsninger med andre børn og voksne, samt lyst til at lære og opleve mere.
- Barnet inviteres til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er med til at skabe.
- Børnenes legeindhold bruges som pejlemærker for, hvad der optager dem, hvad der kan være en udfordring for deres læring og udvikling, og hvad der derfor er oplagt at arbejde videre med i planlagte læringsaktiviteter.

Vurdering af dannelse, læring og børneperspektiv:

Vuggestuen:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at vuggestuen tilbyder god kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer, der i et børneperspektiv understøtter dannelse og læring.

Der observeres god kvalitet i vuggestuens pædagogiske læringsmiljø i arbejdet med understøttelse af demokrati og børnenes deltagelse (KIDS:4).

Tilsynets observationer af børnene viser at børnene genkender rutiner og aktivt tager del i samling og i af- og påklædning i forbindelse med garderobe og puslesituationer. Børnene kan i langt højere grad tage del i aktiviteter der relaterer sig måltidet. Der er små kander, men få børn få hældt mængder op der gør det muligt for dem selv at hælde. Børnene bør deltage i borddækning, øse op og smøre mad samt sende rundt. Der kan med fordel understøttes visuelt og med lydelige symboler i forbindelse med overgange f.eks. fra leg til aktivitet og børnene kan ligeledes inddrages mere i klargøring af legemiljøer frem for oprydning.

Der observeres i vuggestuens hverdagspraksis god kvalitet i arbejdet med kommunikation og sprog (KIDS: 4). Der kan med fordel være mere fokus på italesættelse af børnenes intentioner, for herigennem at åbne op for flere led i dialogen.

Børnehave:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at børnehaven i tilstrækkeligt omfang tilbyder pædagogiske læringsmiljøer, der i et børneperspektiv understøtter dannelse og læring.

Der observeres god kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø i arbejdet med understøttelse af demokrati og børnenes deltagelse (KIDS: 3,9).

Tilsynets observationer og dialoger med børnene viser børnene ved hvad de skal i rutiner og overgange. Børnene opmuntres til selvhjulpenhed i måltider og garderobe. Formiddagens aktiviteter inddrager børnene i mindre grupper. Der er dog ingen forberedelse eller dialog om overgang til legeplads. Der kan med fordel arbejdes med at udvikle dialoger i fx måltider, så de bliver mere undersøgende og udfordrende for børnene

Der observeres samtidig i hverdagspraksis tilstrækkelig kvalitet i arbejdet med kommunikation og sprog (KIDS: 3,3).

Leg og Børnefællesskaber

Legen skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Dagtilbuddet skal give plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

Dagtilbuddet skal gennem børnefællesskaber skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn, kultur og at mobning forebygges.

I hvilken grad observeres handlinger, der understøtter leg, herunder:

- At opstille rammer for leg, dannelse og læring i børnefællesskaber.
- At legen somme tider skal støttes, guides og rammesættes for, at alle børn kan være med, og at legen udvikler sig positivt for alle børn.
- At børns spontane og selvorganiserede leg både skal anerkendes, respekteres og gives betydelig plads i hverdagen.

- Medarbejdere, der tager ansvar for at have en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig, samt skabe balance mellem individ og fællesskab.

Vurdering af Leg og Børnefællesskaber:

Vuggestuen:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at der i vuggestuens pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddet i understøtter leg og børnefællesskaber med tilstrækkelig balance mellem voksen og børneinitierede aktiviteter.

Der observeres utilstrækkelig kvalitet i læringsmiljøets understøttelse af den børneinitierede leg og aktivitet (KIDS: 3). Der observeres utilstrækkelig voksenstøtte til børnenes leg (KIDS: 2,8), og god vokseninitieret leg og aktivitet (KIDS: 4).

Børnehaven:

Det vurderes på baggrund af tilsyn, at der i børnehavens pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddet i understøtter leg og børnefællesskaber med tilstrækkelig balance mellem voksen og børneinitierede aktiviteter.

Der observeres tilstrækkelig kvalitet i læringsmiljøets understøttelse af den børneinitierede leg og aktivitet (KIDS: 3,7). Der observeres tilstrækkelig voksenstøtte til børnenes leg (KIDS: 3,6), og god kvalitet i vokseninitieret leg og aktivitet (KIDS: 4,4).

Det kollegiale samarbejde om det pædagogiske læringsmiljø

Dagtilbuddet skal bl.a. tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger, og skal være til stede hele dagen. Det indebærer at børnenes læring finder sted hele dagen.

I hvilken grad observeres handlinger, der understøtter det kollegiale samarbejde om det pædagogiske læringsmiljø?

Det forudsætter:

- At det pædagogiske personale og ledelse løbende har blik for, hvordan praksis kan rammesættes, organiseres og tilrettelægges, så børnene får de bedste forudsætninger for at lære og udvikle sig.
- At personalet skal gøre sig pædagogisk-didaktiske overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

Vurdering af det kollegiale samarbejde om det pædagogiske læringsmiljø:

Tilsynet kan ikke vurdere dagtilbuddets faglige forudsætninger for det pædagogiske arbejde, da der ikke har været adgang til data om fordelingen mellem pædagoger og medhjælpere.

Vurdering af det kollegiale samarbejde om det pædagogiske læringsmiljø:

Der observeres tilstrækkelig kvalitet i vuggestuens fysiske læringsmiljøer inde (KIDS: 3,8) og god kvalitet ude (KIDS: 4,4).

Der observeres overordnet set ensartet organisering mellem stuerne i vuggestuens opbygningen af hverdagens aktiviteter og der er tydelige positioner i forbindelse med middagsstunden, som gør det muligt at tilbyde vokseninitieret aktiviteter samtidig med, at der tages børn op. Der er en forskel på tilrettelæggelse af vokseninitieret aktiviteter og overvejelser om, hvilke børn der kan være med og hvilke børn der skal være med, samt en forskellighed i børnenes deltagelsesmuligheder på tværs af stuerne.

Tilsynets observationer og dialoger med det pædagogiske personale i vuggestuen viser overvejende et godt niveau i faglige begrundelser for tilrettelæggelse af læringsmiljøet, og hvordan der med understøttelse af data der indsamles i de forskellige legemiljøer, arbejdes processuelt med udvikling og indretning af miljøerne. Det fremstår tydeligt, at der tilrettelægges aktiviteter og rutiner der tilgodeser alle børn og dermed sikre en inkluderende tilgang

Der observeres utilstrækkelig kvalitet i børnehavens fysiske læringsmiljøer inde (KIDS: 3) og god kvalitet ude (KIDS: 4).

Der observeres (ensartede/forskellig) organisering og systematik mellem stuerne i børnehavens opbygningen af hverdagens pædagogiske læringsmiljøer.

Tilsynets observationer og dialoger med det pædagogiske personale i børnehaven viser overvejende et godt niveau i faglige begrundelser for tilrettelæggelse af læringsmiljøet, men der kan med fordel arbejdes med at gennemgå læringsmiljøerne (særlig på 1. sal) i et børneperspektiv, samt laves et gennemsyn af rutiner ifht. børnenes deltagelsesmuligheder og mening i et læringsperspektiv.

KIDS observationer	2022	2022	2023	2023	2024	2024
	Vuggestue	Børnehave	Vuggestue	Børnehave	Vuggestue	Børnehave
Relationer	4,4	4,7	4,7	4,7	4,3	4,6
Leg og aktiviteter	4,6	4,3	4,2	4,3	3,5	3,5
Fysiske omgivelser	4,4	3,8	4,3	3,9	4	3,8

Anbefalinger

Det anbefales derfor i et udviklingsperspektiv:

- **At der forsat arbejdes med anbefalinger fra sidste tilsyn**, herunder fokus på at udvikle indretning af de fysiske læringsmiljøer inde i børnehaven. Her kan der med fordel tænkes i at skabe en tilgang, hvor der arbejdes med at udvikle pædagogiske tilgang, der passer til den fysiske indretning i børnehaven, herunder friere valg for børnene om de vil være inde eller ude.

Der kan ligeledes arbejdes med fokus på italesættelse af børnenes handlinger, intentioner og nonverbale udtryk, så fundamentet til opmærksomhed på egen handlinger og følelser, samt gryenden forståelse for egen handling og deltagelse i fællesskabet samt selvgulering understøttes.

- **Deltagelse i leg særligt i vuggestuen;** både den børne- og vokseninitieret. Der er på nogle stuer igangsat indsamling af data, der skal klarlægge børnenes brug af forskellige legemiljøer. Disse oplysninger kan med fordel anvendes i overvejelser omkring voksendeltagelse i legen og kan i kombination med viden om vuggestuebarnets legeudvikling, skabe grundlag for planlægning af legesekvenser der målrettet understøtter børnenes lege- og samspilskompetencer. Arbejdet med klargøring af legemiljøer, så de er inspirerende for børnenes deltagelse, være understøttende for ovenstående proces.
- **Styrke sprogarbejdet yderligere;** særligt med fokus på italesættelse af børnenes handlinger, intentioner og nonverbale udtryk, så fundamentet til opmærksomhed på egen handlinger og følelser, samt gryenden forståelse for egen handling og deltagelse i fællesskabet samt selvgulering understøttes.
- **Fokus på læringsmål;** i alle sammenhænge i dagens opbygning – aktiviteter, rutiner og overgange. Gennemgå dagens elementer og få tydeliggjort læringsmål for hhv. børnegruppen og for enkelte børn. Hvad er det børnene skal lære, hvordan kan deres deltagelse øges og hvad skal de voksne gøre, for at disse læringsmuligheder opstår – f.eks. bør børnenes deltagelse i frokosten fortsat have fokus.